

2017-11-08 Bijdrage Servaas Stoop = bespreking Begroting 2018

Introductie

Vandaag bespreken we de begroting 2018. Dit impliceert dat de huidige collegeperiode al weer over de helft is. Anders gezegd: het is de voorlaatste begroting van dit college. De omstandigheden ten opzichte van het begin zijn in de tussentijd behoorlijk veranderd: de financiële crisis lijkt achter ons te liggen, de economie 'groeit' weer en dat heeft een positieve invloed op het financieel perspectief van de provincie. Tel daarbij op dat we sinds vorige week weer een 'missionair' kabinet hebben, dat zijn voornemens heeft gepresenteerd, waarin op het eerste gezicht de provincies er niet slecht afkomen en het plaatje wordt nog positiever.

Er is dan ook niet alleen reden om de voorliggende begroting te beoordelen, maar ook het gesprek te voeren over extra financiële impulsen. GS hebben daarvoor in hun brief van 10 oktober een aantal voorzetten voor gedaan.

Algemeen en financieel perspectief

In de achterliggende periode heeft de fractie van SGP & ChristenUnie zich kritisch uitgelaten over de transparantie in de stukken. Vooral de betrouwbaarheid en het realistisch karakter van de begroting kwamen onder druk te staan, doordat bij de jaarrekening bleek dat doelen niet altijd werden gerealiseerd, wat leidde tot forse overschotten.

Bij de vorige begrotingsbehandeling stonden de begrippen 'versnellen, versterken en verdiepen' centraal. Vandaag gaat het om 'versnellen, voorspellen en vertellen'.

Onze fractie is op zich positief over deze beweging. Het inzicht wordt vergroot, niet alleen voor de periode van de meerjarenbegroting, maar ook voor een termijn daarna. Dit inzicht maakt het mogelijk om meer fundamenteel na te denken over nut, noodzaak en looptijd van de verschillende reserves. Ik zeg er straks nog iets meer over.

Onze fractie hanteert behoedzaamheid als belangrijk uitgangspunt. Er moet sprake zijn van een duurzaam evenwicht, ook voor de langere termijn. Juist voor de provincie is deze langere termijn van groot belang, omdat we vaak te maken hebben met beleidsbeslissingen over investeringen met een lange afschrijvingstermijn. Bij zo'n beslissing moet duidelijk zijn dat we de financiële consequenties voor de te kiezen afschrijvingstermijn kunnen dragen en dat we ook de structurele kosten van beheer en onderhoud kunnen betalen.

Een ander uitgangspunt is dat we van onze belastingbetalers niet meer moeten vragen dan noodzakelijk is. Anders gezegd: we hoeven geen degelijke bankier te worden, die geld onder zich houdt.

Als ik beide uitgangspunten toepas op de begroting, is er ruimte om na te denken over verlaging van de lasten voor betalers of extra noodzakelijke uitgaven. Voor een goede verstaander: we moeten dus niet zo maar extra beleid gaan bedenken bij het geld dat de komende jaren beschikbaar is of komt, maar we moeten een goede prioriteitenafweging maken. Daarbij vindt onze fractie het ook van groot belang om bij extra investeringen of tempoversnelling onder ogen te zien dat de aansturing hiervan voldoende ambtelijke

capaciteit vergt. Niemand is er bij gebaat om prestatiedruk te vergroten en daarbij grote risico's bij de uitvoering te lopen. We zitten niet te wachten op een enquête over de vraag hoe het zo ver heeft kunnen komen dat groot project Y totaal uit de rails gelopen is. Uiteraard erkennen dat personele organisatie een verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten is en niet van Provinciale Staten. Eigenlijk gaan de Staten over de doelen en moeten Gedeputeerde Staten maar zorgen of laten zorgen dat deze bereikt kunnen worden. Wij geven echter hierbij het signaal af dat het ons verstandig lijkt goed oog te hebben voor een zorgvuldige capaciteitsplanning, zowel in aantal als in kwaliteit. Graag vernemen we visie van GS hierop.

Extra ambities

In de GS-brief van 10 oktober 2017 staan mogelijke extra ambities voor de begroting 2018 opgesomd.

Onze fractie is positief over de suggesties over een verlaging van de opcenten op de Motorrijtuigenbelasting en een impuls voor het openbaar vervoer. We zien dit als een goede stap om gebruikers van het openbaar vervoer te laten meeprofiteren en zullen, geheel consistent, een amendement van de PvdA-fractie steunen.

Wij willen echter nog een stap verder gaan. Zuid-Holland is de provincie met de hoogste opcenten. Er zijn verklaringen voor de totstandkoming van deze hoogte. Maar met de huidige stand van de reserves en de geprognosticeerde ontwikkeling van de financiële ruimte is toch niet meer vol te houden dat de opcenten zo hoog moeten blijven? Daarbij komt dat wij ons afvragen hoeveel extra plus ambities we moeten bedenken om deze financiële ruimte tot een normale proportie terug te brengen.

Volgens ons is er financiële ruimte voor verlaging van de lasten voor de inwoners door de zowel de opcenten op de Motorrijtuigenbelasting als de openbaarvervoer-tarieven te verlagen. In de commissie Bestuur en Middelen heeft de fractie van SGP & ChristenUnie voorgesteld om incidenteel voor 2018 en 2019 de opcenten nog verder te verlagen. Wij wilden graag onder de grens van 90 komen. Tot onze spijt moeten we vaststellen dat hiervoor onvoldoende steun is. Daarom zullen we, als er een voorstel komt, met minder enthousiasme, want het is eigenlijk te mager, de nu gesuggereerde geringere daling van de belastingen steunen.

Tijdens de commissiebehandeling hebben we twijfels laten doorschemeren bij de intensiveringen ten aanzien van de regeneratieve geneeskunde en de zogenaamde Campusregeling omdat we de toelichting te summier vonden. Inmiddels hebben we eergisteren een brief met een nadere toelichting ontvangen van gedeputeerde Bom-Lemstra. De verduidelijking helpt ons wel om het beter te begrijpen. We zien graag de aangekondigde Statenvoorstellen tegemoet en gaan er vanuit dat daarin de provinciale doelen goed zichtbaar worden gemaakt. Wat voor ons nog onduidelijk is wat we dan vandaag precies besluiten. Wij vinden de alinea waarvoor we kunnen kiezen en wat het alternatief is, onduidelijk. Daarom de vraag aan de gedeputeerde wat precies de bedoeling is.

Over het zogenaamde Alertheidsbudget het volgende. We snappen de intenties van de gevraagde € 5 miljoen incidenteel voor zowel 2018 als 2019. Er is een aantal criteria genoemd. Zijn het alleen deze of zijn er elders nog meer verscholen. Graag meer duidelijkheid op dit punt.

Versnellen, voorspellen en vertellen

De zogenaamde VVV-brief (Versnellen, voorspellen en vertellen) werkt al redelijk goed door en levert blijkbaar al een aantal voordelen op. Het inzicht in de reserves wordt vergroot. Overigens de complimenten voor de ingevoegde tekstblokken waarin in eenvoudige

bewoordingen de inzet nog eens wordt uitgelegd. Maar... voor ons geldt wel het adagium *eerst zien dan geloven*. We zien namelijk dat het totaal van de reserves in de meerjarenbegroting een wisselend beeld geeft over de uitvoering van de voornemens. Daarnaast wordt er een beeld geschetst dat het ambtelijk apparaat onvoldoende in staat is om de ambities ook uit te voeren.

Al met al blijft er bij ons zorg of er daadwerkelijk kan worden versneld, zodat het maar de vraag is of er betrouwbaar kan worden voorspeld. Het vertellen is nog het minste probleem. Kan en wil de gedeputeerde ons op dit punt nog meer geruststellen?

De strategische verkenningen zijn zinvol, zeker ook als input voor een nieuwe collegeperiode. Het verlengen van de planhorizon vergroot het inzicht voor de langere termijn, opdat beslissingen met een langjarige structurele doorwerking beter afgewogen kunnen worden. Graag spreken we door over de begrotingsflexibiliteit. De genoemde thema's (gebruik van reserves, werking van gesloten systemen (mobiliteit en groen) met daarin reserves waarvoor eigenlijk geen duidelijke bestemming kan worden aangegeven, de formulering van het budgetrecht op doelniveau of op programmaniveau en het reserveren van risicobuffers op projectniveau) spreken ons uiteraard zeer aan! Datzelfde geldt voor de heroverweging van de financiële ruimte in de reserves.

Tijdens de commissievergaderingen van Ruimte & Leefomgeving en Bestuur & Middelen stelde de PvdA-fractie voor dat er voor uitgaven van meer dan € 5 miljoen een afzonderlijk Statenvoorstel moet worden gedaan, zodat voor iedereen helder is, wat de doelen zijn, wat er gedaan gaat worden en hoeveel het mag kosten. Het klonk ons sympathiek. We zijn dan ook benieuwd.

Visserij

De visserij is een belangrijke economische sector, vooral in de drie Zuid-Hollandse kustplaatsen Katwijk, Scheveningen en Stellendam. Vorige week bleek ons dat de drie gemeenten de steun van onze provincie misten bij het onderschrijven van een gezamenlijke oproep aan de Europese Commissie en de lidstaten om de maatschappelijke en economische toekomst van vissers en visserijgemeenten veilig te stellen na de Brexit. Dit in tegenstelling tot in andere provincies. De fractie van SGP & ChristenUnie vindt dat gezocht moet worden naar effectieve wegen voor onze provinciale betrokkenheid. Wellicht komen we in tweede termijn met een motie.

Begrazing door schaapskuddes

Verbetering van de biodiversiteit is belangrijk voor de toekomst van onze leefomgeving. Daarom worden hiervoor in het Groen-programma behoorlijk wat gelden uitgetrokken om te investeren en te beheren. Het gaat echter lang niet altijd om grote plannen te zitten. Ik illustreer dit aan de hand van een voorbeeld. Begrazing door schaapskuddes is milieuvriendelijker dan mechanisch maaien. Bovendien wordt door het voortdurend verplaatsen van die kuddes de plantenrijkdom vergroot. Ze eten hier en poepen daar, zodat bloemzaad weer op een andere plek terecht komt. Om deze eenvoudige toepassing verder te laten onderzoeken, denken we aan verwoording in een motie.

Werkgelegenheid in de maakindustrie

Het is goed dat we inzetten op zogenaamde nieuwe economieën. Maar daarbij moeten we, wat wel genoemd wordt de 'oude economie' niet vergeten. Veelal maakindustrie die gesetteld en mede bepalend zijn in bepaalde plaatsen en regio's. Wij krijgen signalen dat daarbij de ontwikkeling van de werkgelegenheid een zorg is. Deze wordt onder andere

veroorzaakt door soms grote fluctuaties met daarbij de noodzaak van omscholing van oudere werknemers. Met andere woorden: er is onvoldoende aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Onze fractie zou graag zien dat daar meer systematisch overleg wordt georganiseerd met gemeenten en vertegenwoordigers van dat bedrijfsleven. Dit om samenwerking te bevorderen en knelpunten te signaleren en te bezien of de provincie met een bepaalde aanpak kan komen. Graag een reactie op onze waarneming.

Revitalisering van oude bedrijventerreinen

Nog een aangelegen punt is de revitalisering van oude bedrijventerreinen waar al lang gevestigde bedrijven om wat voor reden stoppen. Wij constateren dat het in een aantal gevallen om grote locaties gaat die veel expertise vragen om deze te hergebruiken. Expertise die gemeenten niet of nauwelijks in huis hebben (Albasserdam – NedStaal) Wij vragen GS deze signalen op te pakken en deze gemeenten daarbij te ondersteunen.

Overige punten

We zijn benieuwd naar de stand van zaken in de pilot Luchtkwaliteit bij Albasserdam.

We zien uit naar de toegezegde analyse van het regeerakkoord voor de Provincie Zuid-Holland. Vooral om snel te schakelen, want een nieuwe regering werkt al snel haar ambities uit, dan moeten we gesteld staan om er invloed op uit te kunnen oefenen.

We zijn tevreden over het eerste Programma Zuid-Hollands Groen 2018-2032. Dit past in de reeks van de ontvangen rapportage Voortgang Groen bij de jaarrekening en het Kaderbesluit, dat we bij de eerstvolgende kadernota zullen ontvangen. De stukken moeten leiden tot een strategisch inzicht in de langjarige uitvoeringstijd naar de afgesproken doelen.

Provinciale geschiedenis

In de afgelopen maanden ben ik op het spoor gezet van waardevol archiefmateriaal over de rol die provinciale bestuurders en ambtenaren in de Tweede Wereldoorlog hebben gespeeld. Het zou zonde zijn om de documentatie te laten verstoffen. Mijn wens is dat deze toegankelijk wordt gemaakt voor een breed publiek door mooie publicaties. Ik hoop dat anderen deze wens delen, opdat we een concrete aanpak kunnen maken.

Slot

In mijn bijdrage ging het ondermeer over vernieuwing, hervorming, revitalisering. Vorige week werd op diverse plaatsen stilgestaan bij 500 jaar Reformatie. Maarten Luther wilde verandering en denken en doen, hervorming dus. Hij stelde afwijkingen aan de kaak, omdat hij de kerk wilde revitaliseren. Hij besepte ook dat hij dit niet in zijn eigen macht had, maar dat hij afhankelijk was van de steun en de zegen van onze goede God. In datzelfde besef wil onze fractie hier bezig zijn. Wij wensen alle betrokkenen bij de uitvoering van provinciaal beleid de zegen van onze Hemelse Vader toe.